

Komu patří Josef Rössler-Ořovský

Josef Rössler-Ořovský musí patřit všem, a to bez rozdílu. Dnes již nikdo nespočítá, kolik kilometrů provesloval, kolik hodin píchal pádlem na své kanadské kánoji, kolik otupil bruslařských nožů, kolik lyží ošoupal či kolikrát musel měnit potřhané plachty. Výčet sportů, ve kterých zanechal svoji stopu, je ohromující a pravděpodobně ani není úplný. Připomeňme si tohoto galantního pána, rytíře českých sportsmanů – vloni by se dožil rovných sto padesáti.

Soukromá mansarda Josefa Rösslera-Ořovského v budově ČYKu s dochovaným mobiliářem – nově zrekonstruovaná, uvedená do původní podoby v r. 2017. Ořovský mansardu obýval až do své smrti, sloužila k soukromým schůzkám i jako konspirační místnost v období první světové války. Do roku 1965 byla v držení manželky Ořovského Alby.

Memoriál Rösslera-Ořovského – putovní plaketa jachtařského závodu, jehož první ročník se jel již v roce 1933.

Josef a Karel Rösslerové na oplachtěném MAŇÁSKU, 1885

Podobizna Josefa Rösslera-Ořovského ve věku 55 let – kresba z roku 1946, autor Pavlíček

Josef Rössler-Ořovský v datech

1869 – Narozen v červnu.

1872 – Regatta – česko-německý veslařský klub se spojil se spolkem sdružujícím dvojjazyčné kroužky bruslařské. Vznikl gigant s 325 členy a jazyk lámajícím názvem Spojený klub bruslařský a veslařský Regatta v Praze – Vereinigter Eis-Club und Ruder-Club Regatta in Prag. Členem je Josef Rössler senior.

1875 – Češi se odtrhli a založili Český veslařský a bruslařský klub (ČVBK) Praha.

1879 – Z ČVBK se odděluje VK Blesk.

1881 – Ve dvanácti letech zakládá Bruslařský závodní klub Praha.

1884 – S bratrem Karlem staví „jezdíka“ – kajak ze tří prken (později zvaný „maňásek“), sjíždějí Berounku, Tichou Orlicí a část Labe.

1885 – Začíná s rychlobruslením.

1887 – V osmnácti letech objednává norské brusle a lyže, 5. 1. absolvuje prvosjezd na Václavském náměstí, zakládá ski-klub, dalšími členy jsou K. Rössler, A. a E. Bürgermeisterovi, vítězí v Cross Country na Letné v lehké atletice (první atletické závody v Česku), lodář B. Kunc na Smíchově vyrábí jasanové závodní lyže dle norských vzorů...

1888 – Vstupuje do VK Blesk, vítězí na juniorské čtyřce nad Rowing Clubem a R. C. Regattou, začíná na kajacích provádět „river camping“ se stanováním.

1889 – Inicuje první mezinárodní mistrovství Čech v rychlobruslení pořádané Rowing Clubem. 13. 1. zavádí „bandy hockey“ (na ledě) a pořádá první veřejné utkání, 15. 9. vítězí v podzimních závodech skifů.

1890 – Jako jednoroční dobrovolník si odbývá prezenční vojenskou službu v Terstu, kde ve veslování získává 1. místo, závodí i v Benátkách, Capo d'Istria a Celovci (svoji loď pojmenoval po své dívce EMILKA, na svých cestách po Evropě ji vozil s sebou), pluje na jachtě arcivévody Štěpána, na kutru rytmistra Zuboviče nebo na cvičné lodi italského klubu Società delle Regate, v Terstu a Klagenfurtu je mistrem v rychlobruslení.

Všeobecně uznávaným datem narození Josefa Rösslera (i na jeho náhrobku na Vyšehradě) je 29. 6. 1869, ač v matřičním zápise farnosti při kostele Nejsvětější Trojice ve Spálené ulici na Novém Městě pražském jest psáno datum narození 30. 6. a křest se jménem Josef Ludwig datován 3. 7. 1869. Narodil se do rodiny zámožného drogisty v centru Prahy. To mu v mládí umožňovalo sportování a jistou finanční nezávislost. Jeho otec, rovněž Josef, jej přivedl k veslování, leč mladý pán sportu zcela propadl, a to nejen

veslování. Miloval atletiku, účastnil se mnohých závodů a školní povinnosti začaly pokulhávat. Nepomohlo ani přijetí pseudonymu Ořovský (český překlad jména Rössler), pod kterým figuroval na sportovních přihláškách, aby otec nevěděl a bystrozoři C. a K. školní inspekce neměli podezření. Ono totiž sportování bylo tehdy studující mládeži zapovězené.

Školu ošálil, ne však tak svého otce. Ten ho jednoho dne vyvedl ještě před startem z hřiště a Josef musel na studia do Německa. Tam ale

Veslování v Terstu jako trojka (třetí zprava), 1890

1891 – Ve Frankfurtu nad Mohanem hraje fotbal a vesluje, vítězí na skifu ve Vídni a v Terstu, na dvojce v Benátkách, v Praze závodně bruslí.

1892 – 17. 1. zakládá v Bruslařském závodním klubu a v Rowing Clubu organizovaný „bandy hockey“ dle midlandských pravidel, na jaře vesluje v Rowing Clubu de Paris a závodí na umělém ledě v Le Pole Nord – vítězí, učí se jachting v Sociétés des Voiliers na jachtě FANTASIE, jejímž majitelem je P. M. Lelouey.

1893 – V Anglii plachtí u J. Dorlii, trénuje na osmách Oxford – Cambridge, po návratu do Prahy zavádí ve veslařině styl rychlého tempa, zakládá Český Lawn Tennis Club (první tenisový klub v Rakousku vůbec), pro který kupuje pozemek na Židovském ostrově (dnes Dětský ostrov), kde přechodně bydlí a stará se o přípravu kurtů, v červenci se stává mistrem Čech na skifu v Roudnici, v Praze pak Mistrem veslařem, dopomáhá Ústřední jednotě veslařů Čech v uznání členství ve Fédération Internationale d’Aviron (Rakouský veslařský svaz tomuto kroku pochopitelně brání), na podzim zakládá Český Yacht Klub.

1894 – Slučuje První český Lawn-tenis Club s Lawn-tenis Cerklem a vzniká mohutný klub, který pořádá řadu turnajů, zakládá Český Scullery Cercle pro středoškolskou mládež s odbory tenisu, fotbalu a hokeje (po zániku klubu se z fotbalové sekce stává S. K. Slavia), obhazuje titul mistra Čech na skifu.

1895 – Konal se první ročník Jamního sculerského závodu, který se později stal součástí veslařských Primátorek a dodnes se jezdí pod názvem Jamní skulérský závod Rösslera-Ořovského, na vlastní náklady (i v roce 1896) posílá českého skifaře na mistrovství Evropy, Gustav Langhans dojel pokaždé třetí, spory s Rakušáky eskalují a vyústí v bojkot českého veslování.

1896 – Pořádá první lyžařské závody ve Střemovce, na podzim svolává první fotbalový kongres, spolu s M. Švagrovským a bratry Rudly zakládá Českou amatérskou atletickou unii, které po několika letech předsedá.

1897 – Stojí u založení závodního Českého Ski Klubu a v únoru organizuje prvé mezinárodní lyžařské závody v Dolních Štěpanicích, stal se mistrem Čech v rychlobruslení, díky osobní intervenci povoluje Evropská veslařská federace pořádání mistrovství Evropy v Praze, Ořovský upisuje 1 000 Kč na jejich organizaci, ale Ústřední jednotka pro vnitřní nesváry pořádání závodů odmítá.

1898 – Přihlašuje Český Lawn-tenis klub do mezinárodní asociace v Londýně, vyhrává tenisový turnaj, v březnu na Císařské louce soudcuje první fotbalové derby mezi Slávií a Spartou (byl tehdy jediným majitelem překladu pravidel) – výsledek 0:0, Sparta sice vstřelila gól, ale Rössler-Ořovský ho dodatečně po zápase odvolal, protože podle tehdejších pravidel musely oba soupeřící celky s góly souhlasit a Slavia nesouhlasila, gól tedy nebyl uznán a nevraživost pražských „S“ byla na světě, na skifu vítězí v Roudnici a v polském Krakově.

1899 – V dubnu po obtížné korespondenci a nemalých výdajích umožňuje zájezd mužstva univerzity Oxford k fotbalovému zápasu s S.K. Slávií, jenž se uskuteční i přes

bez dozoru začal sportovat naplno. Proto se jeho studia opět přesunula, tentokrát do Terstu, který tehdy patřil Rakousku-Uhersku a kde sídlila vojenská flotila monarchie. Otec netušil, co tím způsobí, Josef Rössler-Ořovský zde objevil sportovní plachetnice. Sportoval i při studijních praxích ve Francii a Anglii, kde získával nejen zkušenosti, ale hlavně přátele a kontakty na rozličné sportovní kluby. Žil střídavě, šetřil peníze, za které pořizoval sportovní vybavení, a to po-

skytoval sportovcům ve své vlasti. Po návratu ho dokonce otec vydědil. Ani to mladého Rösslera neodradilo a on nadále věnoval veškerou svoji energii rozvoji českého sportu.

Živelná láska k přírodě a ke sportu jej provázela celým životem. Nabídl české mládeži sport a kulturu těla jako něco zcela nového v době, kdy národ dával přednost vysedávání a politizování v hospodách a kdy se o výletu do Chuchle mluvilo

Josef Rössler-Ořovský jako ambasador Českého olympijského výboru spolu s tenistou Žemlou na olympijských hrách ve Stockholmu roku 1912

Bruslař

Lyžníci

Táboření na Sázavě, 1914 (Ořovský s dcerou v pravém dolním rohu)

Se svojí COMASSAGEROU, Štěchovice 1920

Kánoe na Vltavě

Jako skaut

jako o cestě do Ameriky. Nespokojil se ovšem s tím, že nové ideje přinesl, ale prosazoval je a sám šel příkladem. Neztrácel optimismus, přesvědčoval, předváděl, o sportu psal a kreslil, v každé volné chvíli sám sportoval a vítězil. Škarohlídů si nevěšmal – ignoroval je, tím však získával i zástupy nepřátel. Jako každý, kdo chce něco dokázat.

Naštěstí byl obratným a pohotovým diplomatem, ovládal několik cizích jazyků a pokud šlo o sport a český národ, žádná oběť mu nebyla dost malá. Souputníky na sportovním poli mu byli dva velikáni. Jiří Stanislav Guth-Jarkovský (1861–1943), generální tajemník Mezinárodního olympijského výboru, předseda Klubu českých turistů a autor dodnes uznávaných knih o etiketě, a Miroslav Tyrš (1832–1884), který založil Sokol a dal mu tělocvičné i morální zásady.

Ze života Josefa Rösslera-Ořovského vyčnívají dvě úsměvné příhody. Ta první se týká lyží. V roce 1881 se svým bratrem Karlem zakládá Bruslařský klub Praha. Zakládajícím členům bylo tehdy 12 a 11 let. O šest let později zatouží chlápci po kvalitnějších nožích vyráběných v Norsku. Napiší si tedy o katalog. Podpis Bruslařský klub Praha. Co ale chcete po Norech, ti si podpis přeloží jako Bruslarův ski klub v Praze a ke katalogu bruslí přikládají i katalog lyží. Oba Rösslerové se chytí a lyže objednávají. Norská firma Heude a Gustafsson z Christiánie (Oslo) nezklamala, ale pražská celnice si nevěděla s lyžemi rady. Nakonec je 5. ledna 1887 proclila jako „Holzwaare gemeine, nicht lackierte“ (dřevo prosté, nelakované). Jedno vázání z rákosu, druhé z řemenů ponechali celníci bez povšimnutí. Pod dohledem pobavených rodičů a sousedů nacvičují telemark na dvorku v Jindřišské ulici, a ještě téhož večera za svitu lamp sjíždějí čerstvě zasněžené Václavské

Jako jachtař, 1912

intričky z Vídně, které Angličany varovaly před násilnostmi ze strany Čechů, v květnu spolu s Guth-Jarkovským zakládá Český výbor pro hry olympijské a navrhuje uspořádání zimních her v Krkonoších, v červenci organizuje první fotbalový zápas Čechů proti Berlínu.

1900 – V ČLTK zavádí také stolní tenis, prosadil samostatnou účast českých sportovců na II. olympijských hrách v Paříži, byl zvolen prvním zpravodajem olympijského výboru.

1903 – 21. listopadu v Jablonci nad Jizerou založil Svaz lyžařů v Království českém, první lyžařský svaz na světě vůbec.

1905 – Pořádá závod lyžařů na 50 km, do horských bud (po vzoru z plaveckých hospůdek na Vltavě) zavádí staniční knihy, které mapují rozvoj lyžování.

1906 – V lednu je z jeho podnětu založena Law-tenisová asociace, stává se jejím předsedou a přihlašuje ji do mezinárodní asociace v Londýně, zúčastňuje se olympijských mezihér v Athénách, je jmenován do rozhodčího sboru gymnastů, stává se členem Organizace gymnastů a helénských profesorů tělocviku při athénské univerzitě, je představen řeckému králi jako jeden z nejvýznamnějších sportovců Evropy.

1908 – S J. Bucharem přednáší v Praze o krásách Krkonoš, v Jilemnici a ve Vysokém nechává vyrábět lyže pro děti horalů, aby se lépe dostávaly v zimě ze škol a nemusely v nich přespávat, podílí se na výstavbě Zlaté vyhlídky na Benecku, pořádá vánoční dobročinné kurzy, zastupuje Ústřední jednotu veslařů na kongresu v Luzernu, je přítomen na olympijských hrách v Londýně.

1910 – Je delegát na kongresu v Christiánii (Oslo), přiváží do Čech z Kanady pravé plátnem potažené kánoe, jejichž následná výroba je podnětem k masovému rozvoji kanoistiky a vodní turistiky, 19. 6. je hlavním rozhodčím prvního ročníku veslařských Primátorek.

1911 – Bere na sebe spolu s Ph. R. Feltlem závazek a ručí za úvěr na stavbu nové loděnice ČYKu, vede české fotbalové mužstvo na mistrovství Evropy pod českou vlajkou, spolu s A. B. Svojsíkem zakládá první oddíl skautů a junáků.

1912 – Dokončení loděnice ČYKu (nynější budova) umožňuje rozmach jachtingu, vede české mužstvo spolu s Dr. J. Guthem-Jarkovským na olympiádě ve Stockholmu, při ČYKu zakládá první oddíl vodních skautů.

1913 – Zakládá Svaz kanoistů.

1914 – Organizuje velkou výpravu londýnského Winter Sport Clubu do Krkonoš, jako vynikající šermíř České zemské školy G. Hergsella je vyslán coby delegát na světový šermířský kongres v Paříži, zastupuje český národ na olympijském kongresu a ČYK při tamních Nautických slavnostech, opět čelí výpadům rakouské delegace proti samostatné účasti Čechů a Maďarů na plánované olympiádě v Berlíně 1916, po vypuknutí světové války je označen za politicky podezřelého (rovněž tak Guth-Jarkovský), je vyšetřován za vlajku Českého Yacht Klubu, úřady vyhrožují uzavřením klubu a zabavením majetku.

1916 – Na Dobříšském zámku zkouší ski-jöring (jízda na lyžích při tažení psů či koní), pro vodní skauty nechává u p. Šíleného ve Vltavotýně zhotovit hausbót PETRVOK, se kterým pak podniká strastiplnou cestu do Prahy.

1918 – Již druhý den po vzniku republiky spoluorganizuje a řídí Skautskou poštu, která zabezpečuje doručování důležitých informací a zásilek mezi úřady a osobnostmi pomocí kurýrů, zapojuje se do obohacení společenského a sportovního života, zve zahraniční sportovce a kluby na návštěvu republiky, organizuje vznik Čs. olympijského výboru.

1919 – Jede jako odborník léčebných prostředků s delegáty Čs. červeného kříže do Paříže, opatřit nejdůležitější léčiva.

1920 – Vede s Guthem-Jarkovským čs. mužstvo na olympijských hrách v Antverpách.

1921 – Organizuje slavnostní vyjízdku flotily ČYKu u příležitosti 50letého jubilea plavby první parolodě na Vltavě (26. 5. 1871), působí mezi organizátory Masarykových her v Praze.

1922 – Jako starosta Čs. svazu junáků se účastní mezinárodního Jamboree skautů v Anglii za předsednictví gen. Baden-Powella, zakladatele skautingu.

1923 – Spolu s V. Pavlouskem a Dr. J. Synáčkem organizuje mezinárodní lyžařský kongres v Praze, kde z postu předsedy navrhuje vznik Mezinárodní lyžařské federace.

1924 – Je přítomen kongresu v Chamonix (2. 2. schválen návrh na vznik federace – La Fédération Internationale de Ski – FIS), tamtéž se účastní Týdne zimních sportů, v Paříži na OH zastupuje ČOV a ČYK při závodě v Le Havru a na Sieně jako jachtař-náhradník.

1925 – Na kongresu MOV v Praze prosazuje zpětné uznání her v Chamonix za I. zimní olympijské hry.

1927 – Na své kánoji COMMASAGERA dobývá v ČYKu první cenu v počtu ujetých kilometrů.

1928 – Vede lyžaře spolu s Guthem-Jarkovským na zimní olympijské hry ve Sv. Mořici jako delegát ČOV a zároveň jako náhradník za ČYK je přítomen na olympiádě v Amsterodamu, při speciálním závodě plachtičů-náhradníků obdrží upomínkovou olympijskou medaili.

1929 – Zakládá Čs. jachetní asociaci a stává se jejím předsedou, v Anglii se účastní skautského Jamboree, poměry v ČOV jej přiměly složit funkci generálního sekretáře, kterou zastával 38 let, byl to i projev solidarity s Guthem-Jarkovským, který podal demisi na funkci předsedy výboru z obdobných důvodů.

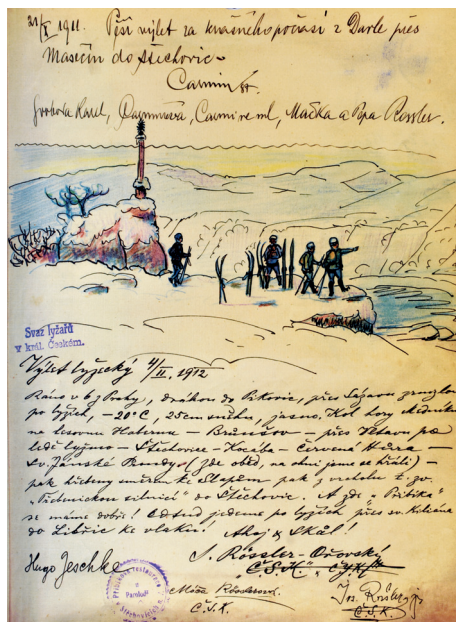
1930 – V červenci a srpnu pořádá dvě výpravy anglických námořních skautů na Vltavu, kterých se i přes pokročilou nemoc aktivně účastní.

1931 – Skládá svoji předsednickou funkci v Čs. jachetní asociaci a stává se jejím čestným členem, stále vyplouvá na své COMMASAGERE.

1933 – 17. ledna vyplul již naposled po vodách řeky Stýx.

S manželkou na verandě ČYKu, 1912

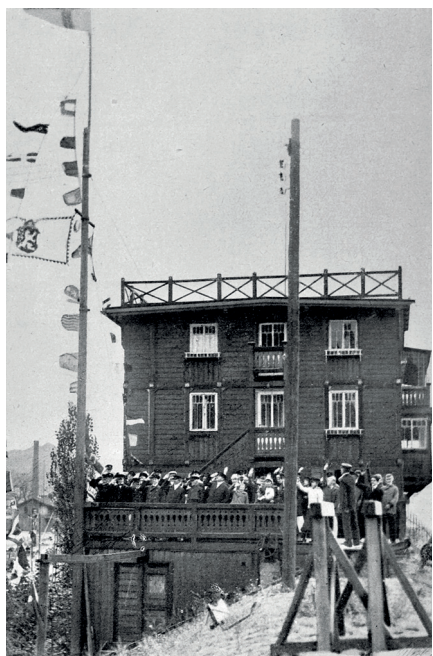

Ilustrované zápisy ve Staničních knihách (Štěchovice 1912) – „Výlet lyžařský 1912 Ráno v 6 z Prahy, dráhou do Pikovic, přes Sázavu zamrzlou po lyžích –20 °C, 25 cm sněhu, jasno, kolem hory Medníku na lesovnu Habernu – Brunšov – přes Vltavu po ledě lyžmo – Štěchovice – Kocába – Červená Hůra – Sv. Jánské proudy (zde oběd, na ohni jsme se hřáli), pak hřebeny směrem ke Slapům, pak z vrcholu t.z.v. Třebenickou silnicí do Štěchovic. A zde u Přibíka se máme dobře! Odtud jedeme po lyžích přes Sv. Kiliána do Libřic ke vlaku. Ahoj a Skol“

náměstí. O pár dní později zakládají při Bruslařském závodním klubu ski-klub, první lyžařský spolek v Evropě mimo Skandinávii.

Druhá příhoda je o mnoho let mladší. Na olympijském kongresu konaném ve Stockholmu roku 1912 vypukl spor o to, mohou-li Češi vystupovat jako samostatný národ. Tato otázka se řešila již řadu let, ale tentokrát vyvrcholila deklarováním bojkotem ze strany rakouské výpravy prezentované Ottou Windischgrätzem. Argumenty, že v předchozích letech Češi již samostatně vystupovali, nepomáhaly. Do sporu se vkládá i legační rada rakouského velvyslanectví hrabě Kolowrat. V nouzi nejvyšší vydá Josef Rössler-Ořovský z kapsy zlatou desetikorunu a podá ji rozhodujícím delegátům. Ti čtou: „Franciscus Josephus I., D.G. Austriae Imperator, Hungariae et Bohemiae Rex...“ (František Josef I., z Boží milosti císař rakouský, král uherský a český). Výrok zněl jasně. „Pokud mají Češi svého krále, jsou nesporně národem a mají právo na samostatné vystupování.“ Česká výprava pak pochoduje v úvodním ceremoniálu pod vlajkou s českým lvem a s nápisem „Autriche-Tcheques“.

Josef Rössler-Ořovský by se pro sport rozdál. S uspokojením, ač nemocen, sledoval, kolik nových lodí pluje každým rokem po řekách. Jak při-

Vztyčení státní vlajky v ČYKu 20. října 1918

bývají zápisy do staničních knih vodáckých i lyžařských. Jak se sport stává každodenní součástí české mládeže. Přejme si, aby v každém sportovci bylo něco z Josefa Rösslera-Ořovského, z jeho houževnatosti, cílevědomosti a národní hrdosti. Patří nám všem a děkujeme mu za to, co pro nás v oněch pionýrských začátcích vykonal.

Josef Rössler-Ořovský s Vítězslavem Pavlouskem vysvětlují Tomáši Garriguovi Masarykovi průběh závodů na Vltavě 1919.

Josef Rössler-Ořovský

Josef Rössler-Ořovský zemřel 17. 1. 1933 ve věku nedožitých 64 let. O kamenný náhrobek byly opřeny jeho lyže, moc dlouho však nevydržely. Kámen za pár let zcela zahálí zelený břečťan.

*Text a foto Martin Houska
a archiv ČYK*

Náhrobek Josefa Rösslera-Ořovského na Vyšehradě

LIVE THE
SEA-DOO®
LIFE

Nové modely
2020

Uvidíte na výstavě 13.-15.3.2020
FOR BOAT
Hala č. 3

MARINE

+420 491 474 045
obchod@marine.cz
praha@marine.cz

www.marine.cz